

En formiddag for Sorgenfri Torv, 20. september 2025

Arrangementet var støttet af Land og By og organiseret af Vores Sorgenfri og Bygningskultur Foreningen i Lyngby-Taarbæk

Fokus var på Sorgenfri Torvs arkitektoniske og sociale betydning med lokal debat og fællesskab.

Med afsæt i stedets kvaliteter styrkede arrangementet både opmærksomheden om Torvet og fællesskabet blandt området beboere i et forsøg på at finde ud af, hvad der skaber en lokal identitet, samlingskraft og sammenhold?

Nedenstående er et sammendrag af formiddagens oplæg.

Bæredygtighed og Byliv,

Jan René Rasmussen, arkitekt MAA, Gladsaxe Kommune

Byliv og byplanlægning er nøglen til at skabe den gode by med et godt og trygt liv. Det taler ind i dagens agenda, idet livet mellem husene er afgørende for at skabe tryghed i vores byer – det liv der findes på Sorgenfri Torv. I andre områder med nyere byudvikling har det vist sig at være meget svært at skabe det rette miljø. Det er endnu en grund til, at man skal afholde sig fra at rive et velfungerende miljø ned i den tro, at man kan genskabe det liv i nye rammer.

Vejen frem er bæredygtig transformation, som har bidt sig stadig mere fast som en måde at tilgå arkitektur. Det betyder samtidig, at der opstår nogle holdninger til nedrivning og byggeri, som kommer til udtryk i det, der bliver kaldt 'byggeskam', altså at det bliver pinligt, når man river byggeri ned, der kunne have været bevaret. Som bekendt er det nemmere at holde af nogle bygninger end af andre, men dette sted hører til de steder, der kan og bør reddes.

Det er blevet en ledetråd i den nye tilgang til byggeri, at de kvadratmeter, vi ikke bygger, står for mest mulig bæredygtighed. I Gladsaxe Kommune, overvejes det fx grundigt, om transformation af eksisterende bygninger er mulig i stedet for nybyggeri. I Gladsaxe fornyer, opgraderer og genbruger vi inventar og byggematerialer.

Nogle gange er vi nødt til at bygge nyt, men heldigvis stilles der ikke mindst fra 1. juli 2025 større krav til dokumentation af bygningers klimapåvirkning. Kravene har til formål at reducere byggeriets CO₂-udledning og fremme bæredygtige byggemetoder.

Hvordan puster vi liv i butikstorvet?

Katrine Elbæk Ditlev og

Trine Junker Rasmussen, arkitekter MAA

De to nyuddannede arkitekter Katrine Elbæk Ditlev og Trine Junker Rasmussen har i deres afgangsprøve arbejdet med, hvordan Sorgenfri Torv kan revitaliseres og bevare sin rolle som lokalt samlingspunkt. Begge tog afgang i sommer fra [Det Kongelige Akademi](#) på kandidatprogrammet Bosætning, økologi og tektonik med det fælles projekt: Et Torv i Sorgenfri.

Torvet har mistet flere af sine funktioner, fx bank, posthus og bibliotek, hvilket skaber tomme bygninger og svækker det lokale byliv. Arkitekterne ser stadig et stort potentiale i torvet som både handelsplads og socialt mødested, men peger på behovet for nye funktioner og rum, der kan skabe aktivitet og fællesskab.

De mener, at butikstorvet fortsat har potentiale som et vigtigt sted for lokalområdets kollektive hukommelse, identitet og fællesskaber. Sorgenfri Torv står som et meningsfuldt hjerterum i byen. Det er det største planlagte mødested i området, placeret lige imellem rekreative sø- og skovområder, en befærdet togstation og alle de forskellige boligtyper – og beboere, lige om hjørnet.

Katrine og Trine beskriver i deres projekt, hvordan de ønsker at fastholde Torvets hovedfunktion som butikstorv, da de oplever, at byen fortsat har brug for det. Men samtidig tilføjer de bi-funktioner, der kan sikre den aktivitet, som stedet og byen i dag mangler.

Projektet gav dem mulighed for at arbejde med en arkitektur, der både favner det sociale, det strukturelle og det materielle. Og som tager afsæt i stedets eksisterende kvaliteter frem for at starte forfra. Gennem punktvis indgreb og fortætning har de forsøgt at skabe nye bo- og butikskerformer, der styrker torvets arkitektoniske og sociale funktioner. Transformationen fokuserer på torvets bagsider som en måde at genaktivere de oprindelige forsider.

Projektet bygger på tre perspektiver:

- **Ressourcemæssigt:** Fokus på genbrug af eksisterende bygninger og materialer med lang levetid.
- **Arkitektonisk:** Videreførelse af torvets menneskenære skala, fleksible konstruktion og karakteristiske facadeudtryk.
- **Kulturelt:** Styrkelse af den lokale tilknytning og historiske betydning som byport og socialt centrum.

Forslaget kombinerer bevaring og fornyelse gennem transformation af bagsiderne til aktive byrum, tilføjelse af nye boliger og butikker samt anvendelse af bæredygtige, biogene materialer som hempcrete og ålegræs. Målet er at skabe en nutidig, funktionel og socialt engagerende arkitektur, der bygger videre på torvets eksisterende kvaliteter frem for at erstatte dem.

Malene K. Holm har i Byggeri + arkitektur skrevet artiklen "Hvordan puster vi liv i bytorvet" om Katrine Elbæk Ditlev og Trine Junker Rasmussens afgangsprøve på Arkitektskolen. Læs hele artiklen her <https://byggeri-arkitektur.dk/Hvordan-puster-vi-liv-i-bytorvet-->

Bevarelse versus nybyggeri

Finn Laursen, arkitekt MAA

Hvad er forskellene på at rive ned og bygge nyt frem for at renovere de eksisterende bygninger? Finn Laursen stillede de nødvendige handlinger op for de to situationer.

Nedrivning og nybygget Sorgenfri torv, vil kræve følgende:

- *Kan lejemålene bevares i ombygningsperioden?*
Alle butikslejemål opsiges og tømmes eller genhuses (men hvor ?)
- *Vil området udover de afgrænsede Torve blive berørt?*
Nedrivning af bygninger, fundamenter og underetager er et meget stort indgreb, da meget er jorddækket.

Alt nybyggeriet vil have en karakter af tungt byggeri, der kræver tungt og dyrt materiel, hvilket sandsynligvis vil betyde, at en etapeopdeling vil være irrationel og dyr, og Torvene med tilgrænsende områder må forventes at være en stor byggeplads i min. 2-3 år, hvilket kræver en etablering af mandskabsskure m.m. på egnet sted i nærheden, men uden for byggefeltet.

Der kan blive trafikale forhindringer med periodevis omlægning af busruter, den øvrige kørende trafik og den gående trafik. Spidsbelastningstidspunkterne, som i dag kan være problematiske nok, kan blive helt kaotiske.

Der vil være forsyningsmæssige indgreb, da lokalisering og afbrydelse af ledninger og rør i jord kan ramme en større del af området.

- *Hvorfor kan der ikke bygges et Torv, som det vi har i dag?*
Hvis investorerne skal have et betydeligt afkast af deres investering, kræver det, at der bygges langt mere, end der var. Resultatet kan blive, at bygningerne kan komme til at virke som en korridor til området, hvilket vil hindre det overblik, vi i dag har over området.

Grundstenen i lejeindtægter vil være butikskæder, der forlanger central placering, hvilket medfører lange døde facader i gadeplan, som man i dag kan se eksempler på (Føtex og Rema) i de nye bygninger ud til Frederiksdalsvej ved Virum station og ved røde port på Lyngby Hovedgade (Netto) lige før omfartsvejen.

Området vil blive mere monofunktionelt med ringe plads og økonomi for små liberale erhverv og værksteder.

- *Hvem vil have glæde af et nybyggeri?*
Hver gang der kommer forslag til at disponere anderledes end i dag med fx en anden placering af

de store butikker, placering af boligerne, lavere byggeri m.m. vil det blive trukket frem som modargument, at investeringen skal kunne svare sig. "Glæden" er et udtryk for hvor meget en ejerkreds kan tjene på Sorgenfri Torv, og ikke en konsekvens af butikkernes og lokale beboeres ønsker og drømme.

- *Hvilke konsekvenser vil et nybyggeri have for miljøet?*
Et nybyggeri vil være en kæmpe belastning for klimaet, for hele områdets infrastruktur, og fornemmelsen af det åndehul, Sorgenfri Torv er i dag, vil være væk.

Renovering og bevaring af Sorgenfri torv, vil kræve følgende

- *Kan butiksljemål bibeholdes i renoveringsperioden?*
Ja! Det vil blive langt mindre indgribende for driften af Torvet, da en stor del af renoveringen kan udføres udefra (70-80 % af facadearealet er glas der kan udskiftes til markant bedre energiglas uden de store gener for butikkerne).

Tagarealet vil sandsynligvis kunne renoveres og efterisoleres udefra uden nævneværdige synlige konsekvenser for facaderne og uden nævneværdige gener for de handlende. Brystningspartier vil for en stor del kunne renoveres udefra. Hvor det måtte være nødvendigt at rømme butikken, kan dette foregå i etaper og lejere kan i vidt omfang genhuses midlertidigt i tomme lejemål (tomme butikker og bibliotek).

- *Hvordan med trafikken?*
Det er ikke nødvendigt at spærre området af, og den kørende trafik skal ikke omlægges. Den gående trafik kan delvist omlægges i takt med faseopdelingen.
- *Skal der etableres en byggeplads?*
Ja, men etableringen af en byggeplads vil kræve væsentlig mindre plads end ved nedrivning og nybyggeri i kraft af de forholdsvis simple operationer.

Omlægning af rør og ledninger vil ikke være nødvendigt, kun fornyelse hvis der er nedbrud.

- *Kan Torvet renoveres?*
Kælderydervægge kan renoveres med moderne effektive metoder, og som følge heraf bedre muligheder for små værksteder og liberale erhverv ud mod banen.

Tagene kan isoleres udefra og vinduerne kan udskiftes med energirigtigt glas.

De nyrenoverede bygningsdele vil give store besparelser på varmebudgettet, nærmest med det samme.

- *Hvad er fordelene ved at renovere Torvet?*
Den overordnede struktur, udseendet og rumligheder i området kan bibeholdes, og Torvet kan fortsat fungere som den flade livgivende lunge til højhusene, hvor man som beboer bevæger sig direkte ind på torvet. Når vi kommer fra nord, går vi forbi et af torvets spydspidser, bageren med det store indbydende vindue langs med Grønnevej og duften af nybagt brød. Når vi kommer fra

syd, glæder vi os over de smukke vinduer i Greens Boghandel.

- Afkastet på investeringen skal ikke nødvendigvis være så højt som ved nybyggeri, da Torvet allerede i dag er en overskudsgivende forretning. Hvis man alligevel ønsker at forbedre afkastet, kan man læse afsnittet ovenfor: Hvordan puster man liv i Butikstorvet?

Det kan derfor kun anbefales, at Sorgenfri Torv bevares og renoveres som det er som en helstøbt og meget essentiel del af en større bebyggelse og sammenhæng med denne.

Til sidst, men ikke mindst, er det også det bedste for miljøet og klimaet!!!

Refleksioner over arkitektur og kulturarv

Marie-Louise Høstbo, Arkitekt MAA

”Det falder tilbage på os selv at passe på vores kulturarv, vi skal selv være bærere af den og give den videre til dem, der kommer efter os.”

I punktform talte Marie-Louise Høstbo endvidere om

1. Arkitekturen som ramme for fællesskab – Sorgenfri Torv viser, hvordan bygninger og byrum giver os tryghed, mødesteder og skaber nærvær i hverdagen.
2. Kulturarv er vores fælles historie – den skabes ikke kun af slotte og kirker, men også af de menneskenære steder, hvor vi lever vores liv.
3. Det skønne i detaljen – når vi lægger mærke til små ting som et dørgreb eller en butiksfacade, bliver vi mindet om, at nogen har tænkt sig om og skabt med faglig omhu.
4. Vi er selv bærere af kulturarven – hvis vi vil bevare steder som Sorgenfri Torv, må vi tage ansvar, værne om dem og sørge for vedligeholdelsen, indtil næste generation tager over.
5. Samarbejde og dedikation – fremtidens arkitektur kræver, at vi taler om, hvordan vi ønsker at bruge og bevare vores rum. Her er dialogen på tværs af generationer og fag vigtig.

Om at være boghandler på Sorgenfri Torv

Michael Bjørn Nullemann, boghandler

Arkitekturen på Torvet kan kun begejstre, som da jeg første gang så boghandlen med de specialdesignede Oregon Pine reoler, udsyn til Torvets smukke arkitektur og Sorgenfri fra flere sider. Jeg hørte om den opbakning boghandlen havde i lokalområdet. ”Kan det virkelig passe?”

Opbakningen i lokalområdet var der, og det varede ikke længe, før vi slog hul i væggen til naboen og indrettede Greens Bogcafé, som i dag danner rammen om mange aktiviteter, lige fra læsekredse, japansk marked, oplæg om kaffebrygning til strikkeklubber og Grønne Naboskaber.

Hvad skal der så til for at drive en boghandel i disse tider, hvor internethandlen vinder frem på bekostning af fysiske butikker? Man kan som butiksejer gøre meget for at danne de rigtige rammer for sine kunder. Men derudover er det opbakning i lokalområdet, der skal til. Hvis man vil sine lokale butikker, hvis man vil sit torv og sine mødesteder, skal der opbakning til.

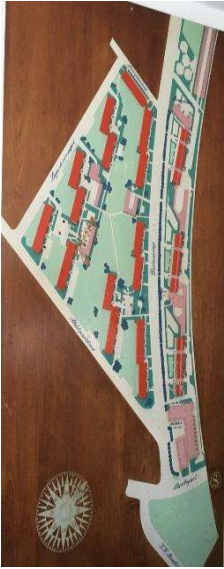
Så skal der være en tro på Torvet. De, der ikke kender Sorgenfri Torv og ser det for første gang, bliver begejstrede for arkitekturen, og hvor gennemført Torvet passer ind i områdets arkitektur.

Mangeårige sorgenfriborgere, som har fulgt debatten om planerne for Torvet, kommer nogle gange ind i butikken og siger tvivlende: "Hvad skal det dog blive til". Til det kan jeg kun sige: "Det kan ikke nytte noget at tale Torvet ned!" Det er et fantastisk sted, hvor jeg er så glad for at være. På Nordtorvet er der kun én tom butik. Vi skal bevare troen på, at flere og flere får øjnene op for Torvets betydning både som Sorgenfris hjerte og identitet, samtidig med at en renovering og transformation vil være langt mere skånsom for torvet end nedrivning og nybyggeri.

Børnene blev ikke glemt. Vi havde allieret os med KFUM Spejderne i Sorgenfri til at lave en skattejagt på Torvet.

Oversigtsmodel over Sorgenfrivang

Rundvisning i området med Finn Laursen

Sydtorvet

Et kig mod Sorgenfrivang I og II og kirken, fremhævelse af farvesammenhæng mellem gule mursten og gule altaner

Fremhævelse af tilbagetrækning, forarealer, adgangsveje og bygningskala

Fremhævelse af halvtage og overdækkede arealer foran butikker

Trappe ned til tunnel, sikker gangforbindelse fra og til Nordtorvet, mur rundt om trappe.

Fra Sydtorvet. Fotos på denne side Finn Laursen, Theresia Præstegaard og Susanne Bisgaard

Nordtorvet

Fremhævelse af halvtage foran butikker, tørskoet adgang helt hen til højhusene.

Fremhævelse af karnappernes funktion, variation og nedbrydning af facaden i mindre enheder til en for nærområdet velkendt bygningskala

Fremhævelse af butikkernes robuste, langtidsholdbare og venlige materialer.

Fremhævelsen af pladsdannelsen foran butikkerne og hvordan pavillonen generer som rumdeler.

Fremhævelse af bagerens vinduer som går med rundt i gavlen, og skaber sammenhæng med det videre forløb langs højhusene.

Greens Boghandel. Foto fra Greens facebookside.

Det ikoniske håndtag på Torvet og udsyn fra Gunga shop til Torvet.
Fotos: Annette Hartung

Sorgenfrivang II (Højhusene)

Adgang til gangarealet i første indgang.

Fremhævelse af indgangskarnapper, som formmæssigt og materialemæssigt har sammenhængskraft til butikstorvet

Fremhævelse af muligheden for at komme i læ for regnen som besøgende.

Fremhævelse af gennemgangsmuligheder ved alle indgange til arealer bagved højhusene.

Videre ned af gangforløbet, til fælleslokaler og Receptionen, som også skaber sammenhængskraft med nærområdet.

Fremhævelse af sammenhængskraften, nærheden til højhusene og nærområdet som også benytter institutionen.

Fremhævelse af garageanlægget og nyttehaverne og hvordan skalaen igen er droset ned mod de bagvedliggende huse.

Rundvisning ved Sorgenfrivang II. Fotos: Niels Wellendorf, Finn Laursen og Annette Hartung.

Sorgenfrivang I

Fremhævelse af slægtskabet til Sorgenfrivang II via de tilbagetrukne bygninger og forarealer.
Fremhævelse af indgange, halvtage, opdeling af facader med indeliggende altaner, og fremhævelse af fælleshuset.

4 nedenstående fotos på denne side:
Annette Hartung

Et kig mod Hummeltofteparken opført 2019.,
hvor man har valgt at prioritere anderledes”

Foto: Finn Laursen

